

# TEORIA SI METODOLOGIA INSTRUIRII

Prof. Marin Manolescu

## OBIECTIVELE CURSULUI

### Competente profesionale

#### *Competente de cunoastere si intelegere*

- Definirea si caracterizarea principalelor categorii de concepte teoretice si metodologice
- Caracterizarea statutului stiintific al TMI;
- Asamblarea sistemului conceptual intr-un limbaj stiintific coerent si utilizarea lui in activitatea profesionala.

#### *Competente de explicare si interpretare*

- Descrierea, interpretarea si evaluarea principalelor orientari si tendinte de modernizare a TMI;
- Aprecierea meritelor si limitelor principalelor modele/ sisteme de invatamant;
- Analiza reflexiv- critica si formularea judecatilor de valoare proprii privind literatura de specialitate in domeniu;
- Identificarea si evaluarea principalelor scoli de gandire/ conceptii / sisteme de abordare a invatamantului modern.

#### *Competente aplicative*

- Dobandirea unui set de abilitati practice specifice de proiectare, organizare si evaluare a procesului de instruire;
- Integrarea si utilizarea efectiva in practica scolara a unor sisteme criteriale/ referentiale, a unor strategii cognitive si metacognitive;
- Construirea unor instrumente specifice de proiectare, realizare si evaluare a unor activitati specifice TMI;
- Dezvoltarea abilitatii de a construi dintr-o perspectiva sistemica diverse programe si proiecte de instruire scolara si extrascolara;

#### *Atitudini/ valori*

- Integrarea conceptelor, principiilor si instrumentelor specifice TMI in sistemul valorilor profesionale ale studentului;
- Receptivitate la inovatiile din sfera TMI;
- Asimilarea si practicarea consecventa a principiilor deontologice in realizarea unui proces instructiv educativ care sa respecte standarde de calitate;
- Constientizarea interdependentei dintre realizarea unui proces instructiv educativ performant si dezvoltarea curriculara moderna.

## TEMATICA CURSULUI

### Tema

- I. *Didactica – repere istorice*
- II. *Procesul de invatamant: repere conceptuale, structura, functii , problematica*
- III. *Abordarea sistematica a procesului de invatamant*
- IV. *Predarea- invatarea- evaluarea ca activitati fundamentale prin care se realizeaza procesul de invatamant; interdependente si interactiuni*
- V. *Predarea: concept, forme de predare/ stiluri*
- VI. *Invatarea scolara: concept, tipologie, conditii si factori de optimizare*
- VII. *Evaluarea scolara: repere conceptuale, evolutie semantica, specificitate in invatamantul preuniversitar*
- VIII. *Procesul de invatamant ca act de comunicare*
- IX. *Normativitatea activitatii didactice*
- X. *Dimensiunile educatiei si interdependenta lor( educatia intelectuala, educatia morala, educatia estetica, educatia fizica si educatia profesionala)*
- XI. *Metodologia instruirii; concepte, tipologii, prezentare generala, factori si conditii de optimizare*
- XII. *Moduri si forme de organizare a procesului de invatamant; teoria si practica lectiei*
- XIII. *Procesul de invatamant ca act de comunicare*
- XIV. *Relatiile educationale. Personalitatea cadrului didactic. Stiluri educationale*

### EVALUAREA ACTIVITATII STUDENTILOR

### BIBLIOGRAFIE

- Ioan Cerghit, Lazar Vlasceanu, Curs de pedagogie, TUB, Bucuresti, 1988
- Geisler, E, Mijloace de invatamant, EDP, Bucuresti, 1977
- Sorin Cristea, Dictionar de termeni pedagogici, EDP, Bucuresti, 2004 Cezar Barzea, Arta si stiinta educatiei, Bucuresti, EDP, 1995
- Ion Gh. Stanciu, Scoala si doctrinele pedagogice in secolul XX, EDP, Bucuresti, 1996
- Aussubel& Robinson, Invatarea in scoala, EDP, Bucuresti, 1981
- Vaideanu, George, Educatia la frontiera dintre milenii, Editura Stiintifica, Bucuresti, 1989
- Marin Manolescu, Romita Iucu, Pedagogie, Editura Dimitrie Bolintineanu, Bucuresti, 2003
- Elena Joita, *Educatia cognitiva*, Editura Polirom, Iasi, 2003
- Musata Bocos, *Instruirea interactiva*, Presa Universitara Clujeana, 2002
- Ioan Cherghit, *Sisteme de instruire alternative si complementare*, Editura Polirom, Iasi, 2008
- Ioan Cerghit, Metode de invatamant, EDP, Bucuresti, 1983

- Constantin Cucos, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iasi, 2004
- Romita Iucu, *Instruirea scolara*, Editura Polirom, Iasi, 2003
- Ioan Neacsu, *Instruire si invatare*, EDP, Bucuresti, 1999
- Emil Paun, *Scoala - abordare sociopedagogica*, Editura Polirom, Iasi, 1999
- Emil Paun; Dan, Potolea (coord), *Pedagogie*, Polirom, Iasi, 2003
- Crenguta Oprea, *Strategii didactice interactive*, EDP, 2006
- \*\*\**Curriculum National*, Editia 1988
- \*\*\**Curriculum pentru invatamantul prescolar*, MECT, 2008

## **SISTEMUL DE EVALUARE LA FINALUL CURSULUI**

Evaluarea se va fundamenta pe:

- *Contributiile studentului la activitatile din cadrul seminarilor si cursurilor/ participare activa;*
- *Portofoliul studentului, constituit din documentele solicitate pe parcurs si la final;*
- *Frecventa / prezenta efectiva a studentului la cursuri si seminarii.*

## **TEORIA SI METODOLOGIA INSTRUIRII**

### **Tema 1**

#### **DIDACTICA**

*Didactica se ocupa cu studiul stiintific al procesului de invatamant.*

*Etimologie:*

- *didaskein= a invata pe altii;*
- *didaktikos=instructie, instruire;*
- *didasko= invatare, invatamant;*
- *didaktike= arta invatarii.*

*Sfera conceptului „didactica” se refera la problematica procesului de predare-invatare, a invatamantului, a educatiei si a formarii omului.*

*Acesta este sensul cu care Comenius a introdus in 1637 conceptul prin lucrarea „ DIDACTICA MAGNA”, IN LIMBA CEHA;*

*In 1657- DIDACTICA MAGNA a fost publicata in limba latina.*

*Comenius: „Arta de a invata pe altii”.*

*DIDACTICA MAGNA=Arta de a-i invata pe toti toate/ totul!*

*„A invata pe altul inseamna a sti ceva si a face si pe altul sa invete sa stie si aceasta repede , placut si temeinic, si in special cu ajutorul exemplelor , regulilor si aplicatiilor generale sau specifice”( COMENIUS).*

*Teoria cuprinzatoare cu privire la procesul de invatamant a avut o evolutie graduala, complexa.*

- *S-a pornit de la organizarea si conducerea procesului de invatamant prin apel la elemente mistice si speculatii, observatii empirice;*
- *S-a ajuns la o conceptie unitara elaborata de Comenius;*
- *Opera pedagogica a lui Comenius a constituit primul mare sistem de educatie, ;*
- *A fost deschizator de drumuri;*
- *Se constituie intr-o doctrina pedagogica ce isi pastreaza si astazi in mare parte actualitatea;*
- *Secolul XVII s-a numit „Secolul didacticii”;*
- *Comenius a fost supranumit „ Galilei al educatiei”.*

*Opera lui COMENIUS a fost continuata de mari pedagogi.*

*Johann Heinrich Pestalozzi( 1746- 1827):*

- *Teoretician si practician al educatiei;*
- *A incercat sa elaboreze o teorie stiintifica asupra educatiei;*
- *A incercat sa puna bazele invatamantului elementar;*
- *A realizat pentru prima data in istoria omenirii imbinarea organizata a activitatii productive cu instructia.*

*Diesterweg( 1790- 1866)-*

- *Adept si continuator al lui Pestalozzi;*
- *a promovat metoda intuitiei si metoda conversatiei euristice;*
- *invatator, profesor si conducator de scoala;*
- *„Invatator al invatatorilor Germaniei”;*
- *„ Pestalozzi al Germaniei”.*

*Konstantin Dimitrievici Usinski( 1823- 1870);*

- *S-a ocupat de problematica invatamantului elementar;*
- *A contribuit la organizarea invatamantului democratic;*
- *Pedagogia trebuie sa se constituie ca o unitate intre teorie si practica;*
- *„Omul ca obiect al educatiei”; Calatorie pedagogica prin Elvetia”.*

*Johan Friedrich Herbart( 1776- 1841);*

- *Filosof si matematician;*

- *A cunoscut activitatea lui Pestalozzi;*
- *A fost profesor universitar;*
- *A înființat un seminar pedagogic cu școli de aplicatie;*
- *De la Herbart DIDACTICA se cristalizeaza ca o teorie/ disciplina cu un domeniu bine delimitat;*
- *„Una din preocuparile fundamentale ale didacticii este predarea cunostintelor , realizata in conformitate cu anumite legitati psihologice ale asimilarii lor.*

*DIDACTICA este o disciplina pedagogica fundamentala;*

- *Este inteleasa ca teorie si practica a instruirii;*
- *Studiaza :*
  - *Procesul de invatamant, conceput ca proces unitar de instructie si educatie, de informare si formare;*
  - *Sistemul de invatamant, ca ansamblu al institutiilor de instructie si educatie, in cadru formal si nonformal;*
  - *Legitatile si principiile activitatii didactice;*
  - *Curriculumul educational;*
  - *Relatiile educationale;*
  - *Stilurile de activitate didactica etc.*

*Relatia dintre didactica generala si didacticile speciale*

*Directii de dezvoltare a didacticii moderne:*

- *Prospectarea- actiunea de studiere anticipativa a educatiei in viitor;*
- *Revizuirea curriculumului educational;experimentarea permanenta a noi strategii de instruire;*
- *Eficientizarea proceselor de invatare- construirea de situatii de invatare;*
- *Asigurarea unui grad mai mare de autonomie a elevului; profesorul= mediator;*
- *Constituirea unei metrii adecvate= dorinta crescuta de rigoare si obiectivitate;*
- *Valorificarea in mai mare masura a dimensiunii formative si educative a invatamantului;*
- *Orientarea spre educatia permanenta;*
- *Asigurarea feedbackului;*
- *Imbinarea mai judicioasa a formelor de organizare a activitatii- frontala, grupala, individuala;*
- *Valorificarea noilor tehnologii;*
- *Dezvoltarea cercetarii pedagogice.*

*Didactica traditionala- didactica moderna/ Analiza comparativa*

*Criteriul/ elementul de comparatie*

*Tema de seminar/ pentru acasa*

1. *Statutul elevului( obiect al educatiei- subiect al educatiei)*
2. *sursa cunoasterii( perceptia versus actiunea)*

3. *macanismul cunoasterii( imaginea versus operatia de reconstructie etc)*
4. *latura vizata( informativ- formativ)*

*Acceptiuni actuale:*

- *Stiinta sau teorie a procesului de invatamant;*
- *Stiinta sau teorie a predarii si invatarii in scoala;*
- *Stiinta a educatiei prin invatamant;*
- *Teoria generala a instruirii*
- *Teoria conducerii procesului de predare si invatare*
- *Studiul stiintific al situatiilor de instruire.*